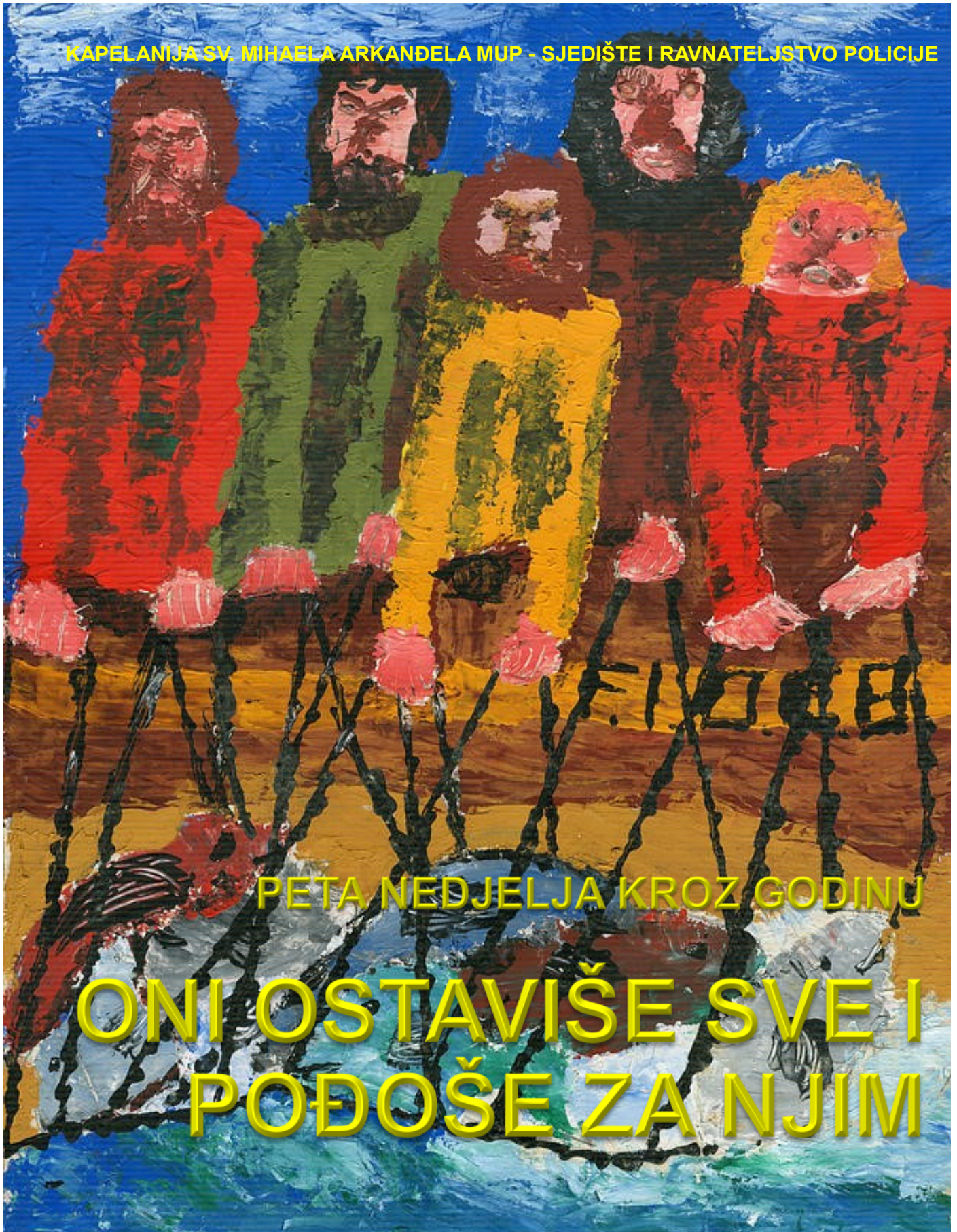

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANDELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

PETA NEDJELJA KROZ GODINU

ONI OSTAVIŠE SVE I
POĐOŠE ZA NJIM

VELJAČA

Ned. 9. **V. NEDJELJA KROZ GODINU**
Skolastika; Apotonija. Sunčana

Pon. 10. Alojzije Stepinac, Vjekoslav,
Uto. 11. Gospa Lurdska; Dan bolesnih
Sri. 12. Eulalija; Melecije, Damjan,
Čet. 13. Katarina Ricci, Blaženka
Pet. 14. Valentin; Zdravko
Sub. 15. Klaudije; Vltomir; Onezim

Naslovnica:

Erik Tanghe, *Čudesni ribolov*

Slika preuzeta s:

<https://timehrhardt.com>

mihael

6/2025.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandžela MUP
- sjedište i Ravnateljstvo policije,
Godište XIX. (2025.), broj 6 (635);
peta nedjelja kroz godinu, 9. veljače 2025.

Kontakt:

vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan,
tel.: 22 712, 85 682; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana,
tel.: 22 715, 82 805; e-mail: vbakula@mup.hr

MEDITACIJA

Ostaviše sve i pođoše za njim 3

SLUŽBA RIJEČI

PETA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA

Oni ostaviše sve i pođoše za njim 4

HOMILIJA

Na tvoju riječ bacit ću mreže 8

KATEHEZA

Čuda 10

Isusova znamenja 13

„Vjernički” progon čuda 14

MEDITACIJA 16

Čudo svih čuda 18

KATEHEZA

Simbolika i značaj riba u Bibliji 20

Mali vjeronaučni leksikon 22

BLAGDAN

Alojzije Stepinac 23

NAŠI POKOJNI 24

Ostaviše sve i pođoše za njim:

Ribar Šimun Petar prvi je koga je Isus osobno pozvao da ide za Njim u Lukinom evanđelju.

Njegov poziv sličan je Izaijinom odazivu u prvom čitanju. Suočeni sa svetošću Gospodina, i Petar i Izaija obuzeti su osjećajem vlastite grešnosti i nesposobnosti. Međutim, svaki od njih dvojice iskusio je Gospodinov oprost i poslan je da naviješta svijetu radosnu vijest Njegova milosrđa.

Nitko nije “dostojan zvati se apostolom“, kaže Pavao u današnjoj poslanici. Ali „milošću Božjom“, čak i progonitelj Crkve, što je i Pavao jednom bio, može biti uzdignut za služenje Gospodinu.

U Starom Zavjetu ljudi nisu bili podobni za božansko; nitko nije mogao biti i živjeti u Božjoj prisutnosti.

Međutim u Isusu imamo mogućnost s Njime „komunicirati“ direktno i osjetiti okus Njegove Riječi na našem jeziku.

Današnjeg događaja o kojemu priča Izaija, prisjećamo se na svakoj svetoj misi. Prije čitanja evanđelja, svećenik potihom zamoli Boga da očisti njegove usne da bi mogao dostojno objaviti Njegovu Riječ.

Riječ Božja dolazi k nama isto kao što je došla Petru, Pavlu, Izaiji i današnjem psalmistu; kao osobni poziv da budemo poput njih, koji ostaviše sve – i slijedimo Ga, da predamo naše slabosti da bismo se zauzvrat napunili Njegovom snagom.

Šimun Petar baca mrežu u duboku vodu iako je, kao profesionalni ribar, znao da bi bilo ludo očekivati da će išta uhvatiti. Ponizivši sebe pred Gospodinovom naredbom, on se zapravo uzvisio. Njegove mreže napunile su se gotovo do razdiranja. Kasnije će upravo Petar, kao što nam Pavao otkriva, postati prvi koji će vidjeti uskrsnulog Gospodina.

Isus nas je učinio vrijednima i dostojnima da uđemo uz pratnju anđela u Božji sveti Hram. Na koljenima Mu, poput Petra, uz Davidovu poniznost iz današnjega psalma, zahvaljujemo svim našim srcima i pjevajmo beskrajnu himnu koju je Izaija čuo oko Božjeg oltara:

„Svet, svet, svet...“

„Ta su četiri bića – u svakoga po šest krila – sve naokolo i iznutra puna očiju. Bez predaha dan i noć govore:

‘Svet! Svet! Svet

Gospodin, Bog, Sjevladar,

Onaj koji bijaše i koji jest i koji dolazi!’“ Otk 4,8

Prvo čitanje: Iz 6, 1-2a.3-8

Evo me, mene pošalji!

Čitanje Knjige proroka Izaije

One godine kad umrije kralj Uzija, vidjeh Gospodina gdje sjedi na prijestolju visoku i uzvišenu. Skuti njegova plašta ispunjahu svetište. Iznad njega stajahu serafi i klicahu jedan drugome:

Svet! Svet! Svet!

Gospodin nad vojskama!

Puna je sva zemlja slave njegove!

Od gromka glasa onih koji klicahu stresoš se dovraci na pragovima, a Dom se napuni dimom.

Rekoh:

- Jao meni, propadoh

jer čovjek sam nečistih usana.

U narodu nečistih usana prebivam,

a oči mi vidješe Kralja,

Gospodina nad vojskama!

Jedan od serafa doletje k meni: u ruci mu žerava koju uze kliještima sa žrtvenika; dotače se njome mojih usta i reče:

- Evo, usne je tvoje dotaklo, krivica ti je skinuta

i grijeh oprošten.

Tada čuh glas Gospodnji:

- Koga da pošaljem?

I tko će nam poći?

Ja rekoh:

- Evo me, mene pošalji!

Riječ Gospodnja

Izaija je dobio poziv Božji „One godine kad umrije kralj Uzija“.

Judejski kralj Uzija (vladao 767.-740. pr. Kr.) jedan je od kraljeva spomenutih u Isusovom rodoslovlju u Evanđelju po Mateju.

Upamćen je kao vrijedan, sposoban vladar, pobožan i Bogu odan vladar. Zbog svojih uspjeha uzoholio se, te unatoč zabrani velikog svećenika Azarije, ušao je u svetište i počeo prinostiti žrtvu na kadionom žrtveniku, što je pridržano samo svećenicima.

Hram je pogodio potres, zidovi su se razdvojili, sunčeve zrake su pale na kraljevo lice i on je dobio gubu. Ostatak života proveo je u izdvojenoj kući jer, prema Zakonu, postao je nečist.

Nasuprot oholom, u hramu onečišćenom Uziji, u godini njegove smrti, Bog na istom mjestu poziva skromnoga i poniznoga Izaiju.

U sceni gdje je Bog prikazan kao pravi izraelski kralj, kerubin je žarom sa žrtvenika dodirnuo Izaijine usne čime je Izaija oslobođen od grijeha, očišćen i ohrabren poslan propovijedati prorocima neskonom narodu.

Otpjevni psalam: Ps 138, 1-5.7c-8

Pred licem anđelâ pjevam tebi, Gospodine.

Zahvaljujem ti, Gospodine, iz svega srca
jer si čuo riječi mojih usta.
Pred licem anđelâ pjevam tebi,
bacam se nice
prema svetom hramu tvojemu.

*****

Zahvaljujem imenu tvojem
za tvoju dobrotu i vjernost.
Kad sam te zazvao, uslišio si me,
dušu si moju pokrijepio.

*****

Nek ti zahvaljuju, Gospodine,
svi kraljevi zemlje
kad čuju riječi usta tvojih,
nek pjevaju putove Gospodnje:
„Zaista, velika je slava Gospodnja!“

*****

Gospodine, tvoja me desnica spašava!
Gospodin će dovršiti
što započe za me!
Gospodine, vječna je ljubav tvoja:
djelo ruku svojih ne zapusti!

*****

Psalam 138 je osobna zahvalnica molitelja kojemu je Bog uslišio molitvu. No, premda psalam započinje u osobnom tonu, zahvala se izražava na javnom mjestu, to jest u Hramu gdje se slavi i svakodnevno zajedničko bogoslužje. Štoviše psalmist se ne zaustavlja ni samo na tome nego poziva na pjesmu hvale sve kraljeve zemlje koji će čuti Božje riječi. To ovom psalmu daje misionarski karakter, jer da bi se Riječ Božja čula, mora se propovijedati po svem svijetu.

Drugo čitanje: 1Kor 15, 1-11

Ovako propovijedamo, ovako vjerujete.

Čitanje Prve poslanice sv. Pavla apostola Korinćanima

Braćo!

Dozviljem vam u pamet evanđelje koje vam navijestih, koje primiste, u kome stojite, po kojem se spašavate, ako držite što sam vam navijestio; osim ako uzalud povjerovaste.

Doista, predadoh vam ponajprije što i primih:

Krist umrije za grijehе naše po Pismima;

bî pokopan

i uskrišen treći dan po Pismima;

ukaza se Kefi, zatim dvanaestorici.

Potom se ukaza braći,

kjih bijaše više od pet stotina zajedno;

većina ih još i sada živi, a neki usnuše.

Zatim se ukaza Jakovu,

onda svim apostolima.

Najposlije, kao nedonoščetu, ukaza se i meni.

Da, ja sam najmanji među apostolima i nisam dostojan zvati se apostolom jer sam progonio Crkvu Božju.

Ali milošću Božjom jesam što jesam i njegova milost prema meni

ne bijaše uzaludna;

štoviše, trudio sam se više nego svi oni

- ali ne ja,

nego milost Božja sa mnom.

Ili dakle ja ili oni:

tako propovijedamo,

tako vjerujete.

Riječ Gospodnja

Petnaesto poglavlje Prve poslanice Korinćanima govori o Kristovu uskrsnuću.

Većina Židova vjerovala je u uskrsnuće tijela.

Grcima je to bilo smiješno premda su vjerovali u besmrtnost duše.

Za Pavla, uskrsnuće ima presudnu ulogu. S Kristovim uskrsnućem kršćanska vjera živi ili umire. Ako Krist nije uskrsnuo, uzaludna je vjera vaša, još ste u grijesima (1Kor 15,17).

Kristovo uskrsnuće uključuje i uskrsnuće kršćana. Dvojba o uskrsnuću Pavlu nije ni u primislima. Piše nekih dvadeset i pet godina poslije uskrsnuća i navodi svjedoke Uskrsnuloga od kojih su neki još živi. Prvi je Petar (Kefa), zatim dvanaestorica, mnoštvo braće itd. Na koncu spominje i sebe.

O sebi govori vrlo ponizno nazivajući se nedonoščetom. Naziv „nedonošče“ može se tumačiti dvojako. Može označavati naglo iznenadno Pavlovo rođenje za Krista, njegovo obraćenje pred Damaskom. Može upućivati na njegov nizak rast i omalovažavanje od njegovih protivnika. unatoč tome pouzdaje se u milost Božju i vjeruje u uskrsnuće.

Evandjelje: Lk 5, 1-11

Oni ostaviše sve i pođoše za njim.

Čitanje svetog Evandjelja po Luki

U ono vrijeme: Dok se oko Isusa gurao narod da čuje riječ Božju, stajaše on pokraj Genezaretskog jezera. Spazi dvije lađe gdje stoje uz obalu; ribari bili izašli iz njih i ispirali mreže. Uđe u jednu od tih lađa; bila je Šimunova pa zamoli Šimuna da malo otisne od kraja. Sjedne te iz lađe poučavaše mnoštvo.

Kada dovrši pouku, reče Šimunu:

- Izvezi na pučinu i bacite mreže za lov.

Odgovori Šimun:

- Učitelju, svu smo se noć trudili i ništa ne ulovismo, ali na tvoju riječ bacit ću mreže.

Učiniše tako te uhvatiše veoma mnogo riba; mreže im se gotovo razdirale. Mahnuše drugovima na drugoj lađi da im dođu pomoći. Oni dođoše i napuniše obje lađe, umalo im ne potonuše.

Vidjevši to, Šimun Petar pade do nogu Isusovih govoreći:

- Idi od mene! Grešan sam čovjek, Gospodine!

Zbog lovine riba što ih uloviše bijaše se zapanjio on i svi koji bijahu s njime, a tako i Jakov i Ivan, Zebedejevi sinovi, drugovi Šimunovi. Isus reče Šimunu:

- Ne boj se! Odsada ćeš loviti ljude!

Oni izvukoše lađe na kopno, ostaviše sve i pođoše za njim.

Riječ Gospodnja

Prije događaja opisanog u današnjem evanđeoskom čitanju, Petar se već susreo s Isusom i to u vlastitoj kući gdje mu je Isus ozdravio punicu (Lk 4, 38-39). Nakon toga, Isus je propovijedao u Judeji i ponovno se vratio na Genezaretsko jezero.

Evandelist, ističući da je Isus u Kafarnaumu, osim Petrove punice izliječio i druge bolesnike i opsjednute te opisujući čudo s ulovljenim ribama, želi reći da su Petar i druga trojica prvih učenika shvatili da je Isus ono „Ti si Sin Božji!“ (Lk 4,41) što su vikali opsjednuti, i zato su se jednostavno odlučili sve ostaviti i poći za Isusom.

Priznavanje Šimunovo da je grješnik, možemo povezati s Pavlovim opisom sebe kao nedonoščeta ili Izajjinim: „Jao meni, propadah jer čovjek sam nečistih usana“ (Iz 6,5).

Obilan ulov neki tumače kao simboličan govor o mnoštvu koje će u budućnosti prihvatiti Krista po riječima apostola čiji je prvak Šimunu - Petar, koji će odsada loviti ljude.

Na tvoju riječ bacit ću mreže

Nakon što se krstio na rijeci Jordanu i bio potvrđen od Oca kao ljubljani Sin, te nakon što je u Nazaretu pred svima obznanio da je on Mesija, Isus počinje oko sebe okupljati svoje učenike. Očito je to bio dugotrajniji proces. Evanđelja nam uglavnom donose samo popis učenika koje je Isus pozvao, ali iza svakog tog poziva krije se priča obraćenja, krije se početak jednog života u vjeri za svakoga od njegovih učenika.

Tako nam Luka opisuje događaj Petrovog poziva, koji se dogodio pomoću čuda. Petar je sa svojom ekipom lovio ribe. Cijelu noć su lovili i nisu ulovili ništa. Bili su iscrpljeni i razočarani. Nemojmo zaboraviti da su to biliiskusni ribari, znali su čitati znakove mora. Isus dolazi i govori im da izvezu na pučinu i bace mreže. To što je Isus rekao za te ribare nije imalo nikakvog smisla, išlo je protiv svake logike i njihovog iskustva u lovljenju riba. Ako cijelu noć nisu ulovili ribe, kako će sada po danu kada je sunce upeklo i kada se riba povukla u dubinu? Svaki ribar znade da se riba ne lovi po žegi. Upravo ovdje imamo prve naznake Petrove posebnosti i razloga zašto je baš njega Isus odabrao da bude onaj na kome će utemeljiti Crkvu. Dakle, Petar mimo svakoga iskustva koje je stekao loveći ribu, prihvaća Isusovu riječ i baca mrežu. Iskustvo života mu govori da neće uloviti ništa, ali dojam koji je Isus ostavio na njega govori mu da bi trebalo slušati tog čovjeka. Petar je znao da

je Isus učitelj, Božji čovjek, te poslušavši Ga Petar pokazuje poniznost i poslušnost pred osobom u Božjem poslanju. Petar time očituje da ima vjere i da se u životu ne oslanja samo na svoje iskustvo, već da za njega postoji i duhovna dimenzija kojoj ima vremena i želje dati prostora. Međutim, događa se nešto što nitko nije mogao povjerovati, a kamoli predvidjeti. Oni ne samo da su ulovili ribu, nego su ulovili toliko ribe da je nisu mogli izvući na obalu. Po svome iskustvu oni su znali da je to nemoguće, zato su odmah shvatili da je to čudo. Učinak tog čuda za Petra je bio razarajući. On se baca pred Isusa i vapi: „*Odlazi od mene, jer grešan sam čovjek Gospodine!*“. Takva reakcija odaje nam potpunu potresenost Petrove duše. Petar je shvatio da ono što se dogodilo moglo je doći samo od Boga. On je svjestan svojih slabosti i grešnosti te shvaća da je nedostojan. On svoju nedostojnost ne skriva, već je priznaje. To je razlog zašto ga Isus izabire. Ne zbog njegove svetosti, jer nije bio svet, ne zbog njegove pameti, jer bio je običan ribar, ne zbog njegove uljuđenosti, jer je bio priprost čovjek. Isus ga odabire zbog njegove iskrenosti i spremnosti da prizna svoje slabosti i grijeha.

Svojim postupcima Petar nam otkriva što je ključ u nasljedovanju Isusa. Da bi bili Isusovi učenici prvo moramo biti sposobni priznati svoje slabosti i grijeha. Samo onaj koji je sposoban to učiniti može biti sposoban i ići naprijed, ići za Isusom. Samo onaj koji dopusti da ga Isus mijenja može

<https://www.comboni.org>

razumjeti poziv ljubavi. Zato Isus ne prihvaća Petrovo odbijanje već ga uzima sa sobom kroz obećanje: „*Odsada ćeš loviti ljude*“. Na te riječi oni sve ostavljaju i polaze za njim. Dakle, Petrov poziv otkriva nam jednu vrlo bitnu stvar života, a to je da nas životno iskustvo može dovesti samo do jedne određene razine. Da bismo napredovali u življenju potrebno je ići onkraj samoga iskustva, potrebno je upotrijebiti dar vjere.

Za životni uspjeh nije dovoljno samo znanje i upornost, već je potrebno i ono neko unutarnje stanje čovjekova bića, stanje duha, koje nas motivira i pokreće u potpunosti. Mi to prepoznajemo kao pouzdanje u Boga, odnosno vjeru. Petar je vjerom uspio nadoknaditi svoje nedostatke. Ako je Petar u tome uspio, zašto ne bismo i mi? Ako je Petru vjera pomogla da se uzdigne iznad svojih slabosti, zašto ne bi pomogla i nama? Činjenica je da mi ljudi imamo svoja ograničenja i da su ona stvarna i otežavajuća dok god ih promatramo iz perspektive zemljanosti, iz perspektive onih materijala od kojih smo napravljeni, a koji nas vežu uz ovaj jureći planet. Kada život počnemo promatrati iz perspektive Stvoritelja, na način da koristimo ono što nam je Bog dao kako bi ta zemljanost funkcionirala na najbolji mogući način, tada shvaćamo da ograničenja zapravo nema i da nam je vječnost na dohvat.

Stjepan Škvorc, <https://heritagecroatia.com>

Pusti mreže te!

Pusti mreže te i sve poslove
 Čamac pusti svoj!
 Jer Gospodin zove da Ga slijediš sad
 Srca pripravna!
 Idem, evo me, o Gospodine
 Bit ću uza Te!
 Samo daj da opet čujem poziv Tvoj:
 Dođi slijedi me!
 Žitna polja svud se talasaju,
 Žetvu čekaju!
 Radnik dal' bi htio biti žetve te,
 Žetve Gospodnje?
 Hoćeš slijedit Ga, idi i prodaj sve,
 Podaj gladnima!
 Krista koji slijedi primaj stostruko,
 Vječni život k tom!
 Čuvaj stado mi, za njegov život daj,
 K paši vodi ga!
 Izgubljene traži koji lutaju,
 Svjetla nemaju!

Čuda

Nije rijetkost da neki kršćani smatraju zastarjelim i sam pojam čuda, a da kod drugih, naprotiv, izbija prava pohlepa za lažnim čudesima. Obje te oprečne pretjeranosti imaju zajednički izvor, a pothranjivala ga je stanovita apologetika koja je dugo bila na snazi: u čudesima se gledao samo izazov prirodnim zakonima, zaboravljajući da ona imaju ulogu znakova „prilagođenih svačijem shvaćanju“.

Biblija pak svugdje prepoznaje Božju ruku koja svojim očituje moć i ljubav. Stvoreni svemir sa svojim čvrstim redom jest „čudo“ i „znak“ kao što su i neobični Božji zahvati u povijest. Ti zahvati su, opet, obnovljeno stvaranje, pa makar ih današnji povjesničar smatrao običnima i razjašnjivima.

Biblija ne zna za današnje razlikovanje između „providnosnih“ čina, izuzetno udruženih naravnih uzroka, Božjeg djelovanja koje nastupa umjesto igre naravnih čimbenika ili „drugotnih uzroka“. Ona vjernikov pogled usredotočuje na bitan element koji je zajednički svim našim kategorijama, na religiozni smisao događaja. Tako sv. Augustin, gledajući očima vjere, raspoznaje biljeg Božje ljubavi i moći jednako u sabiranju žetve kao i u umnažanju kruha; a ako te dvije stvari luči, čini to samo s obzirom na naviknutost ili

začuđenost njihovih korisnika. U tom gledanju pojedinost nema onu važnost koju smo joj mi skloni pridavati, je li se, na primjer, neplodna smokva osušila „smjesta“ ili kasnije? To nije važno; važna je samo pouka što je krije taj simbolički čin.

Čuda u Isusovu životu

Događaji

„Obnovi znake i ponovi čudesa!“ - zaklinjao je Ben Sirah (Sir 36,5), izražavajući težnju svega Izraela poslije progonstva, razočaranog povratkom koji je bio manje blistav od najavljenog novog Izlaska. Isus dolazi da ispuni to iščekivanje, ali isključujući iz njega sve senzacionalno i osvetničko.

Suprotno izvještajima o izlasku, evanđeoski izvještaji su vrlo trezveni i potječu od prvih svjedoka. Samim tim, kao i svojom *prirodnošću, odsutnošću napora* kod Isusa, *religioznim usmjerenjem* i izričitim ili natuknutim *molitvenim stavom* - stavom koji isključuje svaku magiju, *teškoćom da se bez njih razjasni vjera Crkve*, svojom *utkanošću u evanđelje*. Time se, kažemo, čudesa što ih iznose Evanđelja korjenito razlikuju od čudnovatih zgoda što su ih izmislila apokrifna evanđelja, kao i od onih koje legenda pripisuje rabinima, poganskim božanstvima ili poganskim

<https://www.cryforzion.com>

mudracima s početaka kršćanstva. Svako nepristrano uspoređivanje pokazuje povijesnu i religioznu vrijednost evanđeoskih tekstova. Upravo stvarnim i zbiljskim izvanrednim djelima Isus „čini znak“ svome narodu.

Isusova čudesa - djelotvorni znaci mesijanskog spasenja

Očitovanje mesijanskog Kraljevstva

Isus svojim čudesima očituje da je mesijansko u njemu prisutno Kraljevstvo što su ga proroci navješćivali. On svraća pozornost na sebe i na Radosnu vijest o Kraljevstvu utjelovljenom u njemu, on budi udivljenje i religiozan strah zbog kojega se ljudi pitaju tko je on. Bilo da je posrijedi njegova vlast opraštanja grijeha, vlast nad subotom, njegovo kraljevsko mesijanstvo, to što je poslan od Oca, moć vjere u njega - Isus njima uvijek zasvjedočuje svoje „poslanje i dostojanstvo, izmičući onom što bi opravdalo nadanje Židova u vremenitog i nacionalnog Mesiju. Već u tome su to znakovi, kako će reći sv. Ivan.

Ako oni potvrđuju Isusovo mesijanstvo i poslanje, to biva neizravno: svjedočenjem da je on doista onaj za koga se izdaje.

Stoga se ti znakovi ne smiju dijeliti od njegove riječi. Oni idu ukorak s navješćivanjem evanđelja siromasima. Naslovi koje Isus sebi daje, ovlaštenja što ih prisvaja, spasenje što ga propovijeda, odricanja koja traži - sve to postaje po čudesima božanski vjerodostojno onome tko ne zabacuje smjesta istinitost poruke. Stoga je poruka više od čudesa, kako se to razaznaje iz riječi o Joni prema. Ona se nameće kao prvenstveni i jedino potrebni znak, zbog nedostižna autoriteta svoga glasnika i zbog svoje unutarnje kvalitete, koja se sastoji u tome što nadopunjuje raniju objavu, a time se u slušatelja odazivlje pozivu Duha. Upravo će poruka biti potvrđena i osvjetljena čudesima, ali će ih prethodno morati razlučiti od lažnih znakova. Ovdje, kao i u Ponovljenom zakonu, „čudesima razaznajemo nauk, a naukom razaznajemo čudesa“ (Pascal).

Čudo-ostvarenje znaka

Čudesa ne pridonose svoje svjedočenje izvana poput samovoljnih i razmetljivih znakova: ona ostvaruju ono čega su znak, ona pridonose zalog mesijanskog spasenja, koje će svoje dovršenje imati u Kraljevstvu na kraju vremena; stoga ih sinoptici zovu

čudesnim moćima. Njima Isus - potaknut milosrđem prema ljudima, ali još više zbog svijesti da je obećani Sluga - u stvari djelotvorno suzbija bolest, smrt, neprijateljstvo prirode prema čovjeku, ukoliko, sav nered kojemu je bliži ili daljnji uzrok u grijehu i koji služi đavolovu utjecaju na svijet. Zato, on ne pristaje da za Sotonu, za pakosnike, zavidnike, lakoumnike izvodi bezrazložne podvige koji ne bi imali spasonosna učinka. Značajno je stoga da se o neobičnim svemirskim pojavama izvješćuje samo u trenutku kad on umire da spasi sve druge, dok ga izazivaju da spasi sam sebe čudom. Neobična znamenja za koja se čini da ih obećava samo su slika za snagu vjere.

Tako dobiva svoj puni smisao ono vrlo često povezivanje ozdravljenja i tjeranja zlih duhova. Oslobođanje opsjednutih najobilatiji je primjer pobjede „jačega“ nad Sotonom. To je, konačno, na svoj način učinak svih čudesa. Time se Isus izravno hvata ukoštac s Protivnikom, u dvoboju koji je otpočeo u pustinji, a doživjet će svoj odlučan trenutak na križu i neće se završiti prije općeg suda. U tom dvoboju je već očit Đavlov poraz. Tjeranje zlih duhova jest poglavito djelotvoran znak dolaska Kraljevstva.

Čudo i vjera

Radosna vijest što je Isus propovijeda i pokazuje prisutnima u svojoj osobi mora biti primljena obraćenjem i vjerom. Stoga se i to dvoje mora roditi iz Isusovih čudesa i iz tjeranja zlih duhova. Ivan to naglašava razlikujući razne stupnjeve, od krhkih oduševljenja i prijanjanja iz koristi „znakovi“ obično dovode do priznavanja Isusa Božjim

izaslanikom, prorokom, Kristom, Sinom Čovječjim. Previše se na njih oslanjati da bi se vjerovalo, obilježje je nesavršene vjere. Istinitost Isusove riječi zajamčena je nesebičnošću njegova sinovskog duha, ona bi morala biti dostatna, kao što je bila dostatna Samarijancima i kraljevu časniku, kao što će morati dostajati onima koji budu uzvjerovali Riječi a da nisu dotakli Uskrsloga. To je još jedan razlog da za one koji su „vidjeli“ njegova čudesa a nisu htjeli povjerovati ne bude isprike.

To što mnogi zabacuju „svjedočanstvo“ čudesa, biva stoga što ih zasljepljuje duhovna tupost, ili legalistička oholost, zavist, lažna razboritost. U njih nema onih stavova prepuštanja i otvorenosti Bogu što u sinopticima sačinjavaju vjeru koja prethodi čudu. Bez tih stavova kao da je Isus bespomoćan. Kako će moći tumačiti „znake vremena“ ti ljudi koji poput Izraela u pustinji ili malo prije Sotona zahtijevaju znakove samo „da ga kušaju“, a to što on tjera đavle radije pripisuju zlom duhu nego nadnaravnoj moći? Za otvrdnula i pred Riječju zatvorena srca neodgonetljivi su znaci koji tu Riječ podupiru.

Ovaj naraštaj neće imati drugog znaka osim znaka Jone proroka (Mt 12,39 si): Isus zakazuje sastanak sa svojim protivnicima na dan svog uskrsnuća, to jest najsajnijega znaka, ujedno i znaka koji mogu ljubitelji očevnosti i najlakše osporavati, jer su sredstva za njegovu provjeru samo neizravna (prazan grob, ukazanje nekolicini). Ono što će vjeri biti najveća podrška mora prvo biti njezina najveća kušnja.

Isusova znamenja

U evanđeljima nailazimo na izvješća o čudima koja je Isus činio tijekom svoga ovozemaljskog djelovanja. Kršćani uglavnom vjeruju da su se ta čuda stvarno dogodila. Postoji, međutim, i mnogo sumnji i nevjerovanja kod skeptika, pa i kod kršćana, koji smatraju da su priče o čudima figurativne.

Isus se veoma razlikovao od raznih profesionalnih „čudotvoraca“ svoga vremena. Uvjet za čudo ozdravljenja je vjera. Nije primjenjivao nikakve magijske obrede ili riječi. Ozdravljenima je zabranjivao govoriti o čudu. Sva su njegova djela besplatna. Šaljući svoje učenike propovijedati kaže im: „*Bolesne liječite, mrtve uskrisujte, gubave čistite, zloduhe izgonite! Besplatno primiste, besplatno dajte!*“ (Mt 10,8)

U evanđeljima ćemo naići na opis trideset i pet Isusovih čuda. Tako evanđelist Matej opisuje dvadeset, Marko devetnaest, Luka dvadeset i pet, a Ivan „samo“ sedam učinjenih čuda prije Isusove smrti na križu i jedno pouskrsno čudo. Svi oni biraju i svoj na način opisuju često iste događaje. Uz trideset i pet opisanih, na četiri mjesta „usput“ se spominju se i druga znamenja.

Isusova čuda možemo podijeliti u dvije osnovne kategorije:

- čuda koja su izražavala moć nad prirodom i
- čuda koja su na neki način utjecala na ljude (ozdravljenja).

Ovu drugu kategoriju, ozdravljenja, opet možemo podijeliti na tri vrste, na *tjelesna ozdravljenja*, *istjerivanje zloduha* i *uskrišavanje mrtvih*.

Isusova čuda				
Čuda nad prirodnim silama	Matej	Marko	Luka	Ivan
1. Čudo u Kani Galilejskoj				2,1-11
2. Prvi čudesni ulov ribe na Genezaretskom jezeru			5,1-11	
3. Stišana oluja	8,23-27	4,35-41	8,22-25	
4. Isus hrani pet tisuća ljudi	14,13-21	6,30-34	9,10-17	6,1-15
5. Isus hoda po moru	14,22-33	6,45-52		6,16-21
6. Isus hrani četiri tisuće ljudi	15,32-39	8,1-13		
7. Čudesni hramski porez	17,24-27			
8. Neplodna smokva	21,18,22	11,12-14. 20-24		
9. Drugi čudesni ulov ribe u Tiberijadskom moru				21,4-11

Čudo tjelesnog ozdravljenja	Matej	Marko	Luka	Ivan
1. Isus liječi sina kraljeva službenika u Kafarnaumu u Galileji				4,43-54
2. Ozdravljenje Petrove punice	8,14-15	1,29-31	4,38-39	
3. Ozdravljenje gubavca	8,1-4	1,40-45	5,12-16	
4. Ozdravljenje satnikovog sluga u Kafarnaumu	8,5-13		7,1-10	
5. Ozdravljenje uzetoga spuštenog s krova	9,1-8	2,1-12	5,17-26	
6. Ozdravljenje čovjeka s usahlom rukom	12,9-14	3,1-6	6,6-11	
7. Ozdravljenje žene bolesne od krvarenja	9,20-22	5,25-34	8,43-48	
8. Ozdravljenje dvojice slijepaca	9,27-31			
9. Ozdravljenje uzetoga na kupalištu Bethzatha				5,1-15
10. Ozdravljenje gluhog mucavca		7,31-37		
11. Ozdravljenje slijepca iz Betsaide		8,22-26		
12. Ozdravljenje slijepa od rođenja				9,1-12
13. Ozdravljenje zgrbljene žene u subotu			13,10-17	
14. Ozdravljenje čovjeka s vodenom bolesti			14,1-6	
15. Ozdravljenje deset gubavaca			17,11-19	
16. Ozdravljenje dva jerihonska slijepca (Bartimej)	20,29-34	10,46-52	18,35-43	
17. Ozdravljenje uha sluga velikog svećenika u Getsemaniju			22,50-51	

Čuda oslobođenja opsjednutih	Matej	Marko	Luka	Ivan
1. Izliječenje opsjednutoga u kafarnaumskoj sinagogi		1,21-27	4,31-36	
2. Ozdravljenje opsjednutoga u gergezenskom kraju (krdo svinja)	8,28-34	5,1-20	8,26-39	
3. Ozdravljenje opsjednutog njemaka	9,32-34			
4. Ozdravljenje Kanaankine kćeri	15,21-28	7,24-30		
5. Opsjednuti padavičar	17,14-20	9,14-29	9,37-43	
6. Ozdravljenje opsjednutog nijemog slijepca	12,22-23		11,14-23	

Čuda uskrisavanja od mrtvih	Matej	Marko	Luka	Ivan
1. Uskrišenje sina udovice iz Naina			7,11-17	
2. Uskrišenje Jairove kćeri	9,18-26	5,21-24, 35-43	8,40-42, 49-56	
3. Uskrišenje Lazarovo				11,1-45

Druga ozdravljenja	Matej	Marko	Luka	Ivan
1. Druga ozdravljenja u Kafarnaumu	8,16-17	1,32-34	4,40-41	
2. Ozdravljenja u genezaretskom kraju	14,34-36	6,53-56		
3. Isus istjeruje sedam zlođuha iz Marije Magdalene		16,9		
4. Isus nastavlja izgoniti đavle iako ga Herod Antipa želi ubiti			13,31-32	

„Vjernički” progon čuda

Čuda smetaju suvremenom čovjeku jer ga suočavaju s Bogom koji mu otkriva neugodnu istinu njegove grešnosti i traži obraćenje, a on drži da mu je dobro ovako i ne želi ništa promijeniti u svom životu

Čudo je događaj izvan i mimo prirodnih zakona ili uzroka koji je moguć samo Bogu kao stvoritelju i svemogućem držitelju svega. Đavao ne može stvarno učiniti čudo, nego ga može samo oponašati, što i čini s ciljem da čovjeka prevari. Kako posjeduje veću inteligenciju i znanje nego ljudi, može prikazati kao čudo ono što naša znanost još nije otkrila. Đavao također može i stvoriti privid čuda slično kao što to čine mađioničari.

Bog je prvi uzrok čuda, no time nije isključena mogućnost sudjelovanja čudotvorca, koji radi kao suradnik Božji. Primjer je Jošua koji je svojom molitvom dobio od Boga produžetak dana kako bi mogao poraziti neprijatelje (Jš 10,12-14) i zaustavljanje Jordana kako bi narod na suhu mogao ući u Obećanu zemlju (Jš 3).

Nevjernici isključuju mogućnost čuda kao takvoga, dok vjernici prihvaćaju stvarnost čuda, ali se razlikuju u pristupu istom. Općenito uzevši u naše vrijeme, pod utjecajem sekularizacije, među vjericima se pristup nadnaravnom bitno promijenio. Ako su prije vjernici bili skloni lakovjernosti i brzom proglašavanju nečega čudom, danas

su im čuda često nepoželjna i to se očituje u raznim stavovima koji se, po našem mišljenju, mogu svesti na tri glavna.

Ignoriranje

Vjernici racionalisti ne usuđuju se izričito tvrditi da se čuda ne događaju, ali se ponašaju kao da ne postoje. No tako upadaju u nerazumnost jer praktično niječu očite činjenice koje svjedoče milijuni ljudi u svim vremenima. Razumijevanje nije uvijek nužan uvjet za znanje pa tako možemo nešto znati što ne znamo objasniti kao u slučaju nadnaravnoga događaja.

Ignoriranje nadnaravnoga, pa i protiv dokazanoga iskustva, dovodi do hotimične sljepoće. Takvi stoga ne primjećuju čuda koja se događaju pred njihovim očima niti ih ona zanimaju. Primjerice sveti oganj se čudesno pali svake godine na Kristovu grobu u Jeruzalemu i prolazi nezapaženo. Ne pridaje se važnost ni onome što je znanost proglasila čudima kao Torinsko platno koje svjedoči Isusovu muku i uskrsnuće, nerukotvorena slika Gospe Guadalupske u čijim zjenicama je trinaest ljudskih likova, Lanciano gdje i nakon trinaest stoljeća imamo sačuvano meso i krv nastalih od hostije i vina...

Posljedica ovakvoga shvaćanja jest današnje rašireno prešućivanje čuda u Crkvi iako, zahvaljujući modernim medijima i prijevoznim sredstvima, nikad nisu bila dostupnija. Tako se više u našim svetištima ne prikuplja dokumentacija o čudesnim uslišanjima molitava. Iznimke su tek Lurd i Međugorje dok je prije praktički svako veće svetište to imalo. Ne izlažu se više zavjetni darovi ili svjedočanstva o primljenim milostima kao što su štake, slike, makete brodova i slično. To obeshrabruje ljude da se obraćaju Bogu u svojim potrebama za čudesna uslišanja kojih onda i ima sve manje. Ubrzano se gube sjećanja na čuda iz prošlosti, relikvije i na Božje ugodnike po kojima su se događala. Povezano s time sve se teže prepoznaju čuda iz sadašnjosti. Bog se nije promijenio, ali mi jesmo jer se naša vjera smanjila.

Reinterpretacija

Moderni bezvjerci su sa svojim idejama o kršćanstvu utjecali na brojne protestantske, a onda i katoličke teologe koji se u ime prilagođavanja svijetu odriču nadnaravnoga. Čuda su za njih samo prividno takva, a u biti iza njih stoji neznanje, lakovjernost i prirodno objašnjenje. Tako je u Bibliji razdvajanje Crvenoga mora bilo oseka, gorući grm koji ne sagorijeva zapaljena nafta, opsjednutost padavica ili psihička bolest... Slično prolaze i čudesa svetih tijekom povijesti. Ispada kao da su ovi egzegeti razvodnjene vjere otkrili toplu vodu, a sva ta tumačenja su bila poznata i

tadašnjim suvremenicima i nisu za njima posegnuli. No ipak puke pretpostavke se nude kao dokazi.

„Pobožna” varijanta reinterpetacije čuda je da se Bog poslužio nekom prirodnom pojavom kako bi pomogao potrebnima. Primjerice kod opsade Sinja Bog je pripustio Turcima dizenteriju kako bi ih natjerao da se povuku. Pri tome se prešutno zaobilazi ukazanje Gospe kao da se nije dogodilo odnosno da je plod mašte. Tako se prividno zadovoljava senzibilitet vjernika, a u biti se maksimalno podilazi ateističkom tumačenju koje onda prevlada.

Završno je tumačenje, koje okončava svaku raspravu, da čuda spadaju u mitologiju. Dakle ne radi se o stvarnim događajima, nego o pobožnim pričama za odrasle u kojima je važna poruka. Tu poruku treba sačuvati i ona je jedino vrijedno. Tako u slučaju uskrsnuća Kristova nije bitno je li se dogodilo stvarno, nego je važna poruka nade koja se preko toga šalje. Na to je već Pavao odgovorio ako Krist nije uskrsnuo, uzalud je propovijedanje i vjera vaša (1 Kor 15,14).

Po kršćanskom nauku čudo je razumski shvatljivo i može biti dokazano da ono što se dogodilo krši empirijske zakone. Sasvim pogrešno je nuditi tumačenja koja se svode na nijekanje čuda jer se time osporava i razara kršćanstvo. Čak i shvaćanje da su čuda sporedna u vjeri je neprihvatljivo jer se sam Krist poziva na čuda koja imaju dokaznu snagu prvoga reda. Bez čuda bi povijest spasenja bila velika laž, a Isus prevarant.

Zamjena

Na koncu mnogi vjernici prihvaćaju, često i nesvjesno, zamjenu nadnaravnoga s naravnim koje im nudi svijet. Isticanjem prirodnih fenomena kao čudesnih slavi se prirodu umjesto njezina Stvoritelja. Nova dostignuća znanosti, tehnike, medicine, robotike, informatike proglašavaju se čudima. Tako se uči da autor čuda nije više Bog nego samo čovjek. Širi se vjera u napredak koji će s vremenom dati objašnjenja za sve što sada još neki smatraju očitovanjem nadnaravnoga. Sve je veća ponuda lažnih čuda od znanstvene fantastike, superjunaka i izvanzemaljaca, preko raznih tehnika New age, do ezoterije i magije.

Svim ovim patvorinama, koje pokrivaju raspon od čudnovatoga do čudovišnoga, zajednički je senzacionalizam i prodaja magle: nove pseudo-znanstvene mitologije, samodostatnosti čovjeka i njegova pobožanstvenja. Oni koji ih usvoje smatraju se modernima, ali od vjere im ostane malo ili ništa. Posljedica je u velikoj mjeri gubitak sposobnosti zapažanja nadnaravnoga i tvrdokornost srca koje nije kadro prihvatiti ni empirijski nepobitna čuda.[1] Poznat mi je slučaj gospođe iz Cesene kojoj su davali još nekoliko mjeseci života. Otišla je u Međugorje i na povratku su liječnici utvrdili ozdravljenje, no tražili su od nje da ipak, za svaki slučaj, uzima kemoterapiju. Ona ih je poslušala, nakon pola godine bolest se vratila i žena je umrla. Ovdje je bilo nijekanje čuda od strane liječnika, a od strane žene nezahvalnost i izazivanje Boga. Ishod je bio tragičan.

Čuda smetaju suvremenom čovjeku jer ga suočavaju s Bogom koji mu otkriva neugodnu istinu njegove grešnosti i traži obraćenje, a on drži da mu je dobro ovako i ne želi ništa promijeniti u svom životu. Navezan je na komfor, potrošnju, blagostanje, užitke i Boga doživljava kao ugrozu pa mu onda i čuda izazivaju nelagodu. U prošlosti su čuda izazivala i masovna obraćenja. Primjerice 100 000 krivovjeraca Pavličana se u kratko vrijeme obratilo pred čudima kopije slike Gospe Olovske u Bugarskoj. Danas je tako nešto teško zamislivo jer među vjernicima prevladava stav nelagode i zatvorenosti pred nadnaravnim.

Kad netko osobno doživi čudo, kao u slučaju iskustva kliničke smrti, to mu u pravilu promijeni život, ali nerado o tome govori jer se boji nerazumijevanja i osude drugih. No čuda se događaju i u redovitim okolnostima kao primjerice u prometu kad čovjek u zadnji trenutak izbjegne nezgodu koja je mogla biti kobna. U tome trenutku najčešće i bude svjestan da se radilo o zahvatu odozgo pa čak i zahvali Bogu, ali se sve brzo zaboravi, umanjuje i na koncu pripiše slučaju i sreći. „Vjernički” progon čuda pokazatelj je, ali i uzrok sve veće nevjere. Potrebno se suočiti sa zabludama i krenuti u ponovno otkrivanje nadnaravnoga preko kojega se dolazi do Krista i dobiva život u izobilju. Egida: Čuda smetaju suvremenom čovjeku jer ga suočavaju s Bogom koji mu otkriva neugodnu istinu njegove grešnosti i traži obraćenje, a on drži da mu je dobro ovako i ne želi ništa promijeniti u svom životu.

don Josip Mužić, <https://www.svetlorijeci.ba>

Čudo svih čuda

Znamo da je Krist činio mnoga čuda. Sva su ona bila uvertira u ono čudo nad čudima - Njegovo uskrsnuće. Da nije bilo toga čuda, sva ona druga bi ostala bez smisla i brzo bi ih povijest izbrisala. Uskrsnuće je kruna svih čuda.

To se može usporediti s jednom slikom iz tvorničkog procesa. Nikakva smisla ne bi bilo proizvesti neke dijelove ako ti dijelovi ne bi poslije bili sastavljeni i zajednički tvorili, recimo, automobil. Svaki taj dio može biti veličanstven, ali bez cjeline ne znači ništa.

I Kristovo uskrsnuće bi ostalo beznačajno da se nije dogodilo još jedno čudo. Nakon uskrsnuća Krist je lomio kruh svojim učenicima. Time je najavio euharistiju. A u euharistiji se jede i pije Njegovo uskrsnuće. Tako je uskrsnuće ušlo u osobne povijesti nas ljudi. Euharistijsko čudo je povijesni nastavak uskrsnuća. I po tom čudu se događa ono što je smisao uskrsnuća – postajemo jedno tijelo uskrsnuloga Gospodina. Ulazimo u jedinstvo srdaca.

A jedinstvo srdaca je znak da je smrt pobijeđena. Smrt nas dijeli. Samo onaj u komu je pobijeđena smrt može ući u jedinstvo s Drugim i drugima. Dokaz uskrsnuća je to jedinstvo.

Krist je nakon uskrsnuća jeo i ribu. Ona je znak onih kršćanskih gozba-agapa koje su pridonosili tomu da postanu jedno srce. Ne može se biti s nekim duboko povezan, a da se zajedno ne blaguje. Tko zajedno ne jede, nužno jede jedan drugoga.

Tako bi uskrsnuće bez euharistije bilo besmisleno. Ono nije nastanak nekog astralnog tijela, nego onog povijesnog koje raste u vječnost. Tako bi i euharistijsko čudo bilo besmisleno ako se ne bi doseglo jedinstvo u Nebu. Mir. „Da budu jedno!“ Uskrsnuće tijela i općinstvo svetih ista je stvar.

Možemo nastaviti usporedbu s automobilom. Automobil bi bio besmislen ako se ne bismo vozili u njemu. Ta vožnja je kao euharistijsko blagovanje. Ali i vožnja po sebi nema smisla. Njezin je smisao dosegnuti cilj. Vozimo se od jedne točke do druge. Automobil nas prevozi na cilj i u tomu je njegov puni smisao. Tako je i eshatološko jedinstvo s Bogom i bližnjima posljednji cilj svih čuda – Kristovih preduskrsnih čuda, Njegova čuda uskrsnuća i čuda euharistijske zajednice. Svi živimo u iščekivanju cilja, posljednjeg čuda koje daje puni smisao svim čudima.

Simbolika i značaj riba u Bibliji

Simbolizam ribe vidljiv je i u prvoj Crkvi, gdje je riba predstavljala Krista. Naime, grčka riječ za ribu je ichthys, čime su prvi kršćani isticali Kristovo božanstvo. Riječ je korištena kao akronim za izraz Isus Krist, Božji Sin, Spasitelj, gdje je svako slovo grčke riječi ichthys početno slovo dotičnog izraza (Iēsous Christos, Theou Hyos, Sōtēr)

Dozvoljene i zabranjene ribe

Podataka o ribama u Svetom pismu nema baš previše. Izraelci nisu bili izraženo ribarski narod, za razliku od Filistejaca i Feničana. Brodovlje koje su imali nasukalo im se kod Esjon Gebera (1 Kr 22,49).

Biblija ne pravi razliku između slatkovodne i morske ribe. Morska riba, kojom su se hranili biblijski ljudi, prije svega se može naći uz obalu Sredozemnog mora, kao i na Crvenom moru, na samom jugu Izraela. S druge strane, glavni izvor slatkovodne ribe je Galilejsko jezero, kao i male pritoke rijeke Jordan. Zanimljiva je činjenica, utemeljena na arheološkim istraživanjima, da se riblje kosti, kako slatkovodne, tako i morske ribe, mogu naći u krajevima koji geografski i nisu bliski moru ni rijeci. To pokazuje da se ribom trgovalo i da su je ljudi kupovali i daleko od mjesta njihova ulova. Knjiga Nehemijina govori da se riba uvozila čak iz Tira i prodavala u Jeruzalemu (Neh 13,16). Budući da se riba brzo kvari, očito se prodavala sušena ili zasoljena, kako se ne bi brzo kvarila.

Od slatkovodne ribe, koja se uglavnom lovila u Galilejskom jezeru, dvije su vrste najzastupljenije, a to su ribe iz roda ciklida (cichlidae), koje su jedne od najvećih riba iz porodice zrakoperki iz reda grgečki (perciformes), a radi se o ribama vrste tilapija i pripadaju porodici šarana (cyprinidae) i somova (siluridae).

Budući da ribe iz porodice somova nemaju ljusku, one se nisu koristile za hranu, kao što određuje i propis u knjizi Levitskog zakona 11,9-11: *Od svih vodenih životinja ove možete jesti: sve što živi u vodi, bilo u morima, bilo u rijekama, a ima peraje i ljuske možete jesti. A što u morima i rijekama nema peraja i ljusaka – sve životinjice u vodi, sva živa vodena bića – neka su vam odvratna i odvratna neka vam ostanu! Mesa od njih nemojte jesti, a njihove strvine držite za odvratnost.* Slično stoji i u Ponovljenom zakonu 14,9-10. Uz somove, ribe koje se nisu jele bile su jegulje, morski psi, raže i piškori (čikovi), sve vrste školjki te morski sisavci. Ponovljeni zakon 4,18 čak donosi zabranu pravljenja kipova i slika riba.

Treba reći da se u Svetom pismu donosi samo općenita riječ riba, a nikad izričita vrsta ribe. Hebrejska riječ za ribu je dāgâ, a grčka ichthys, koja je i najzastupljenija. Koristi se 21 puta u Novom zavjetu, s tim da se osim u evanđeljima spominje još jedino u 1 Kor. Uz izraz ichthys se koriste i riječi opsarion (Iv 6,9.11; 21,9-10.13) i prosphagion (Iv 21,5); dakle, druge riječi za ribu osim izraza ichthys spominje samo Ivanovo evanđelje.

Riblja staništa poznata biblijskim ljudima uključivala su more (Post 1,26 govori o ribama morskim), rijeku Nil (Izl 7,18 i Br 11,5 ukazuju na rijeku Nil), potoke (Ez 29,4

<https://paprk.org>

– iako se u prijevodu Biblije Kršćanske sadašnjosti govori o rijeci, ipak hebrejska riječ označava prije svega potok), Sredozemno more (Ez 47,10 govori o Velikom moru), te Galilejsko (Genezaretsko) jezero (Lk 5,1), a bilo je i ribnjaka gdje se držala riba (Pj 7,5).

U biblijsko vrijeme ljudi su lovili ribu na različite načine. Sveto pismo, primjerice u Ivanovu evanđelju 21,8, govori o ulovu mrežom (vidi i Mt 4,18), udicom (Mt 17,27; Hab 1,15; Iz 19,8), kukom i ostima (Am 4,2; Job 40,31), čak i pređom (vidi Hab 1,15) prema prijevodu Kršćanske sadašnjosti i Šarićeve Biblije. Ipak, hebrejska riječ koja se koristi jest *miḵmeret*, a znači prije svega određenu vrstu ribarske mreže (možda s plovcima). Uz riječ *miḵmeret* u hebrejskom jeziku za mrežu se koristi i riječ *ḥērem*.

Riba simbolizira Krista

Iako riba Izraelcima nije bila svakodnevna hrana, kao što je to bilo dok su bili u Egiptu (usp.: Br 11,5), ipak su je koristili u prehrani. Luka u 11,11 ističe da su ribu jela i djeca, ali i stariji (usp.: 6,41). Riba se pripremala na žaru i pekla (Lk 24,42; Iv 21,9). Od ribe se pravio i nakit, što potvrđuju arheološka iskapanja.

Čini se da je ribolov u Novom zavjetu bio zastupljeniji negoli u Starom. Činjenica da su se sedmorica od Isusovih dvanaest učenika bavila ribarstvom (Petar, Toma,

Natanael, Ivan, Jakov i druga dva njegova učenika – Iv 21,2), ukazuje da je ljudima oko Galilejskog jezera to bila jedna od glavnih vrsta privređivanja. Sam Isus je nahranio mnoštvo kruhom i ribama.

U Svetom pismu riba se koristila i u simboličnom jeziku, gdje je ulovljena riba simbolizirala bespomoćnost čovjeka pred Božjom moći, primjerice Knjizi proroka Habakuka 1,14-15: *Postupaš s ljudima k'o s morskim ribama, k'o s gmazovima što nemaju gospodara! On ih sve lovi na udicu, izvlači ih mrežom, pređom ih skuplja i tako se raduje i likuje.*

Simbolizam ribe vidljiv je i u prvoj Crkvi, gdje je riba predstavljala Krista. Naime, grčka riječ za ribu je *ichthys*, čime su prvi kršćani isticali Kristovo božanstvo. Riječ je korištena kao akronim za izraz *Isus Krist, Božji Sin, Spasitelj*, gdje je svako slovo grčke riječi *ichthys* početno slovo dotičnog izraza (*Iēsous Christos, Theou Hyos, Sōtēr*).

Zanimljivo je da se Sveto pismo referira na ribe kad govori o svršetku. Tako se u Knjizi proroka Ezekiel 47,9 govori da će u posljednjim danima Bog blagosloviti zemlju tako što će biti vrlo mnogo riba. A Isus uspoređuje dolazak kraljevstva nebeskog sa slikom ulova dobrih i loših riba (Mt 13,47-50).

Darko Tomašević, <https://www.svjetlorijeci.ba>

Mali vjeronaučni leksikon

Potvrda

Potvrda ili krizma, latinski: *confirmatio* - učvršćivanje, potvrđivanje, grčki *χρίσμα*-pomazanje, pomast, u Katoličkoj crkvi jedan od sedam svetih sakramenata. Potvrda obnavlja milost krsta i posreduje darove Duha Svetoga. Ostavlja neizbrisivi biljeg i prima se samo jednom u životu. Podjeljuje se simboličnim mazanjem posvećenim uljem (*krizma*) uz polaganje ruku, izricanje liturgijske formule „*N.N., primi pečat dara Duha Svetoga*“ i laganog udarca po licu što simbolizira žrtvu koju potvrđenik kadar podnijeti za Krista. Redoviti djelatelj sakramenta potvrde (*confirmatio*) u Katoličkoj i Anglikanskoj crkvi je biskup ili njegov izaslanik. U prvim stoljećima kršćanstva kad su se ljudi krstili u odrasloj dobi potvrda se dijelila neposredno nakon krštenja. Takav običaj i danas je u istočnim crkvama. Otkako se u zapadnim crkvama krste djeca, sakrament potvrde podjeljuje se odraslijoj djeci (oko 15 godina) koja su primila vjersku poduku. Potvrda se prima uz nazočnost kuma.

U protestantizmu potvrda nije sakrament nego simbol pristupa djece u zajednicu odraslih kršćana.

U Pravoslavnoj crkvi, jedna od *sedam svetih tajni*, *miropomazanje* (pomazanje *mirom*, tj. svetim uljem). Podjeljuje se odmah nakon krštenja.

Povijesne knjige

Povijesne knjige, starozavjetne biblijske knjige koje obrađuju religijsku povijest izabranog naroda. Obilježene su proročkim duhom pa ih židovska tradicija naziva Rani proroci.

Dijele se u tri skupine:

- *Jošua, Knjiga o Sucima, Ruta, Prva i Druga knjiga o Samuelu, Prva i Druga knjiga o kraljevima* koje izlažu povijest od osvojenja Kanaana do babilonskog sušanjstva (125.-587. g. pr. Kr.)

- *Prva i Druga knjiga Ljetopisa, Ezra, Nehemija* obuhvaćaju povijest od početka povijesti čovječanstva do oko 430. g. pr. Kr.

- *Tobija, Judita, Estera* (opisuju razdoblje od VII. do V. st. pr. Kr), te *Prva i Druga knjiga o Makabejcima* (izvješćuju o sudbonosnim danima izabranog naroda u II. st. pr. Kr.).

Kardinal Alojzije Stepinac

10. veljače

Branitelj čovjekove savjesti

Nadbiskup Stepinac ponio je svoj križ s mirnim dostojanstvom moleći i opraštajući onima koji su mu taj križ položili na ramena. U takvom stavu opraštanja i ljubavi prema idejnim protivnicima najbolje se provjerava kršćanska vjera. Isus Krist u svojoj čudesnoj Propovijedi na gori zahtijeva od svojih učenika takav božanski postupak. To je konačna Božja pobjeda: pobjeda ljubavi koja oslobađa; pobjeda istine koja opravdava; pobjeda milosrdne pravednosti koja konačno sve savršeno raspoređuje.

Zato nadbiskup i u svojoj duhovnoj oporuci poziva na ljubav i opraštanje, jer to je Božja zapovijed.

S pravom je mogao o njemu govoriti slavni Ivan Meštrović u Pittsburgu 23. travnja 1953.: "Njegov nas slučaj ne upućuje na mržnju, nego na poštenje, ne upućuje nas na razdor ni narodni ni klasni, nego na sklad, upućuje nas na odvažno držanje, pa bilo to i uz žrtve, za prava svakog čovjeka, svakog naroda na njegovu nacionalnu i duhovnu slobodu..."

Svi želimo mir, ali mira nema bez pravednosti, a pravednost se u punom smislu postiže ljubavlju i praštanjem. To je poruka i blažene uspomene kardinala Alojzija Stepinca.

Takva poruka grije iz ovog groba u našoj katedrali. Zato je hladni grob učinio ovu katedralu toplijom. Tu iz vječnosti svijetli i grije svjetlo jednog ljudskog srca koje je bilo grijano Božjim srcem. Postoji ovdje milosno zračenje iz drugog svijeta koje potiče na tihu molitvu i skrušeno ispovijedanje svojih grijeha. Na ovom grobu rastu plodovi jednoga nesebičnog života i dozrijevanja u dušama. Taj Bogu darovani život nadahnjuje hrabrošću, oplemenjuje dobrotom, pomiruje i smiruje opraštanjem.

Blagopokojni papa Pavao VI., kao milanski nadbiskup, rekao je nakon smrti našega kardinala: "On je za nas učitelj nade i dobrote!"

I u ovoj svetoj Euharistiji, po zagovoru Presvete Bogorodice, molimo Spasitelja našega Isusa Krista da na sluzi svome ispuni svoje obećanje: "Radujte se i kličite: velika je plaća vaša na nebesima!" (Mt 5, 12).

Zagrebačka katedrala, 10. veljače 1984.

Franjo kard. Kuharić
nadbiskup zagrebački

NAŠI POKOJNI

IVAN BILANDŽIĆ,

PU brodsko - posavska, u službi, Slavonski Brod , 10. veljače 1992.

ĐURO HARCET,

PU zagrebačka, 14.veljače 1993.

POČIVALI U MIRU!